

24. 04. 2008

ad 26/41/2007
CAVO

Manne Airaksinen
Puh. +358 (0)20 506 6600
Faksi +358 (0)20 506 6100
manne.airaksinen@roschier.com

Roschier Asianajotoimisto Oy
Keskuskatu 7 A
00100 Helsinki
FINLAND

Puh. +358 (0)20 506 6000
Faksi +358 (0)20 506 6100

Kotipaikka:Helsinki
Y-tunnus:9209362-9
www.roschier.com

Oikeusministeriö
Veikko Vahtera ja Pekka T. Pulkkinen
Eteläesplanadi 10

24.4.2008

00100 Helsinki

MAira/tsc

Asia: Osakkeenomistajan oikeudet –direktiivin voimaansaattaminen Suomessa

Oikeusministeriö on pyytänyt minulta lausuntoa niin sanotun Osakkeenomistajan oikeudet – direktiivin (2007/36/EU, ”Direktiivi”) voimaansaattamisesta Suomessa. Kiitän lausuntopyyntöä ja esitän lausuntoaan kunnioittavasti seuraavan.

1. YLEISTÄ

Oikeusministeriön laatima muistio on laadukas ja siinä omaksutut lähtökohdat ovat yleisesti ottaen hyväksyttäviä jäljempänä esitetyin, kokonaisuuteen suhteutettuna vähäisin varauksin.

On syytä painottaa, että Direktiivin koskettelemat kysymykset ovat kohdeyhtiöiden käytännön toiminnan kannalta tärkeitä. Erityisen merkittäviä ovat sellaiset menettelysäännökset, joiden noudattamisessa tapahtuvat virheet voivat johtaa yhtiökokouksen tai siinä tehdyn päätösten tehottoomuuteen. Sääntelyn vahvan käytännöllisen kytkennän takia liitto pitää erityisen tärkeänä, että Direktiivin edellyttämän kotimaisen sääntelyn valmisteltua kuullaan laajasti pörssilistattuja yhtiöitä, ulkomaisten osakkeenomistajien edustajia sekä yhtiöiden neuvonantajia.

2. DIREKTIIVIN ERÄIDEN SÄÄNNÖSTEN VOIMAANSAATTAMINEN

Direktiivin voimaansaattaminen on lähtökohtaisesti tarkoitus toteuttaa osakeyhtiölaissa (OYL). Muistiossa on toisaalta esitetty Direktiivin eräiden säännösten voimaansaattamiselle kaksi vaihtoehtoa, joiden osalta oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön kannat poikkeavat toisistaan. Näiden osalta voimaansaattaminen voisi tapahtua joko OYL:ssä tai arvopaperimarkkinainsäädännössä. Kumpaakin vaihtoehtoa on muistiossa perusteltu.

Voimaansaattamisen osalta saattaisi olla syytä harkita myös kolmatta vaihtoehtoa, eli kiistanalaisen sääntelyn toteuttamista asetuksella, joka voisi olla nimeltään osakeyhtiöasetus. Tämä vaihtoehto edellyttäisi ilmeisesti asetuksenantovaltuuden ottamista OYL:iin, esimerkiksi sen VII Osaan (erinnäiset säännökset).

ROSCHIER

Osakeyhtiöasetuksen käyttäminen voisi ratkaista OYL:ssä tapahtuvaan voimaansaattamiseen liittyvän keskeisen ongelman, eli OYL:n sääntelyjärjestelmän ja erityisesti tehottomuus-seuraamuksen soveltumisen. Asetus voisi joko sisältää oman seuraamusjärjestelmänsä tai, mikäli tämän ei katsottaisi olevan mahdollista tai tarkoituksenmukaista, OYL:iin voitaisiin ottaa erityinen, OYL:n VI Osan (seuraamukset ja oikeussuoja) säännökset sivuuttava säännös asetuksen vastaisen menettelyn seuraamuksista. Edellä tarkoitettua sääntelyä sijoittaminen osakeyhtiöasetukseen merkitsisi sitä, että osakeyhtiöoikeudellinen sääntely säilyisi yhden viranomaistahon, oikeusministeriön, toimivallassa. Järjestely korostaisi lainvalmistelun tehokkuutta, mahdollistaisi oikeusministeriön osaamisen hyödyntämisen kaikissa osakeyhtiöoikeudellisissa kysymyksissä ja merkitsisi erilaisten ministeriöiden välisten näkemuserojen eliminointia lainvalmisteluprosessista. Järjestelyä perustelisi sekin, että valtiovarainministeriö ei ole halukas ottamaan yhtiöoikeudellista sääntelyä arvopaperimarkkinalakiin.

Mahdollista osakeyhtiöasetusta voitaisiin jatkossa käyttää vastaavan kaltaisen yksityiskohtaisen, lähinnä ilmeisesti Euroopan Unionin sääntelystä seuraavan sääntelyn toteuttamisen välineenä. OYL:n ja AML:n tulevissa uudistuksissa osakeyhtiöasetuksen käyttö voisi laajemminkin tulla arvioitavaksi.

3. ULKOMAALAISTEN OSAKKEENOMISTAJIEN OSALLISTUMINEN YHTIÖKOKOUKSIIN

Muistiossa käsitellään mahdollisen lainsäädännön vaikutuksia. Kohdassa 4.3. viitataan ulkomaalaisten osakkeenomistajien osallistumiseen yhtiökokouksiin. Vaikka oikeusministeriö aikookin laatia asiassa selvityksen, näyttäisi alustavien havaintojen perusteella siltä, että ulkomaalaisten osakkeenomistajien aktiivisuus on nimenomaan vuoden 2008 kevään yhtiökokouksissa lisääntynyt. Tämä saattaa johtua markkinoilla omaksutusta käytännöstä, joka vähentää kirjallisten valtakirjojen vaatimista ulkomaalaisten osakkeenomistajien edustajilta. Tältä osin kohdan 4.3. toiseksi viimeisen kappaleen viimeinen virke ei näyttäisi täysin vastaavan lainsäädäntöä (OYL 5:8) eikä yhtiökäytäntöä.

4. YKSITTÄISIÄ KYSYMYKSIÄ

Jäljempänä käsitellään eräitä oikeusministeriön muistiossa käsiteltyjä menettelyjä viittaamalla muistion asianomaisiin kohtiin.

2.3. Yhtiökokouskutsun viimeisen toimittamispäivän aikaistaminen siten, että kutsu on toimitettava viimeistään 21 päivää ennen yhtiökokousta, voidaan toteuttaa kahdella tavalla: joko aikaistamalla täsmäytyspäivää tai pidentämällä väliaikaa täsmäytyspäivän ja yhtiökokouskutsun viimeisen toimittamispäivän välillä. Direktiiviin sisältyvä niin sanottu kahdeksan päivän sääntö rajoittaa kuitenkin ratkaisuvaihtoehtoja, joten oikeusministeriön ehdotus täsmäytyspäivän pysyttämisestä ennallaan lienee perusteltu.

Sitä vastoin saattaa olla syytä arvioida uudelleen ehdotusta, jonka mukaan pidempi vähimmäiskutsuaika koskisi ainoastaan arvopaperimarkkinalain 1:3 §:ssä tarkoitettuja yhtiöitä. Osakeyhtiölain selkeyden kannalta saattaisi olla perusteltua säätää pidempi kutsuaika koskemaan kaikkia yhtiöitä, joiden osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään.

2.7. Kohdassa käsitellään sitä, miten aikaisin ennen kutsun toimittamista yhtiölle saapunut osakkeenomistajan aloite on otettava kokouskutsuun. Ottaen huomioon muun muassa se, että tällaisten aloitteiden sisällön selvittäminen on usein hankalaa, että kokouskutsut toimitetaan usein mo-

ROSCHIER

nilla kielillä ja että erityisesti lehdissä julkaistavat kokouskutsut on lehdestä riippuen toimitettava lehdille jopa päiviä ennen kutsun julkistamista, on muistiossa mainittu seitsemän päivän määräaika liian lyhyt. Määrääjän tulisi olla vähintään neljätoista päivää, mahdollisesti jopa enemmänkin.

2.11. Kohdassa käsitellään eri näkökulmista asiamiehen käyttämistä yhtiökokouksessa. Sinänsä kohdassa ehdotettu ratkaisu nimenomaan hyväksyä niin sanottu split-voting on käytännön kannalta ilmeisesti välttämätöntä. Kohdan ehdotus -osiossa ei kuitenkaan vastata siihen, sallitaanko eri arvo-osuustilien osalta eri asiamiesten käyttö. Tällaiselle säännökselle olisi todennäköisesti käytännöllisiä perusteita. Samalla ratkaisu kuitenkin vesittää OYL:n säännöksiä, jotka rajoittavat yhtiön osakkeenomistajan yhtiökokoukseen lähettämien tai avukseen ottamien henkilöiden määrää. Nykyisinhän tämä määrä on korkeintaan yksi asiamies ja yksi avustaja. Jakamalla osakkeet eri arvo-osuustileille osakkeenomistaja voisi ilmeisesti saada yhtiökokoukseen rajattoman määrän avustavia henkilöitä.

2.12.. Kysymys kirjallisen valtakirjan käyttämisestä on yhtiökäytännön kehittymisen ja ulkomaisen osakkeenomistajien yhtiökokoukseen osallistumisen kannalta ratkaiseva. Yhtiökäytäntö on hallintarekisteröityjen osakkeenomistajien osalta tänä vuonna muuttunut siten, että kirjallisia valtuutuksia lopulliselta osakkeenomistajalta yhtiölle ei esitetä yhtiölle, vaan riittävää on eräitä vakuutuksia sisältävän kirjallisen valtakirjan esittäminen omaisuudenhoitajalta yhtiölle. Muodostunutta käytäntöä ei tulisi muuttaa.

Jatkovalmistelun kannalta saattaa olla syytä kiinnittää huomiota muistion kohdan arvio-osassa esitettyyn kantaan, jonka mukaan kaikkien käytettävien valtuutustapojen tulisi luotettavuudeltaan vastata samaa luotettavuutta kuin valtuutuksissa yleensä, jotta yhtiö voisi katsoa ne laissa tarkoitettuiksi hyväksytyiksi valtuutuksiksi. Koska Suomessa tunnetaan hyvin erilaisia valtuutustapoja, voidaan kysyä, mikä on se luotettavuus, jota yleensä edellytetään valtuutuksilta. Edelleen voidaan kysyä, vastaako tämä kanta, mikä sen sisältö onkaan, OYL:n ja sen esitöiden sisältöä.

Edelleen olisi syytä kiinnittää huomiota siihen, että kaikki valtuutukset eivät tapahdu kirjallisesti, vaan OYL:n esitöissä on nimenomaan hyväksytty myös suullisesti tapahtuva valtuuttaminen. Muistion perusteella jää jonkin verran epäselväksi, mikä on oikeusministeriön kanta valtuutuksia koskevassa asiassa. Joka tapauksessa on niin, että sääntelyn ei tulisi edellyttää lopullisen osakkeenomistajan antamien kirjallisten valtakirjojen ja koko valtuutusketjun esittämistä yhtiölle.

2.13. Kohdassa todetaan lyhyesti, että osakeyhtiölaissa sallitaan yhtiökokoukseen osallistuminen kirjeitse. Jatkovalmistelussa on huolellisesti arvioitava, mitä kirjeitse yhtiökokoukseen osallistuminen tarkoittaa ja mitä vaatimuksia sille voidaan ja tulee asettaa. Kirjeitse osallistumisen suhde erityisesti päätösehdotuksen muuttamiseen on ongelmallinen.

Helsingissä 24.4.2008

Manne Airaksinen